

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

№ 209 (3459)



СУБОТА,
6 листопада
2004 року

61 рік тому

Сьогодні столиця України вшановує героїв-визволителів. 61 рік тому після важких кровопролитних боїв Радянська Армія визволила Київ від німецько-фашистської окупації. Більш як два роки сотні тисяч киян чекали на цю мить.

На знімку: 6 листопада 1943 року кияни зустрічають визволителів радісними усмішками.

Фото з Центрального державного кінофотофоноархіву України імені Г. Пшеничного.

«М'яса свинини» не виявлено

Марія Сергіївна залишилася задоволена. Спочатку одержала пенсію, а потім вдалося запастися на зиму цибулею. Три кілограми добірної — по гривні і ще два дрібнішої — по сімдесят копійок.

— На базарі, — ділиться радістю пенсіонерка, — удвічі дорожче. А тут з машини можна купити. Зараз віднесу сумку додому, повернуся за картоплею.

А ось Вікторія Федорівна розчарована торгівлею. Мовляв, син сказав, що в п'ятницю на Печерську відбудеться ярмарок, де м'ясо дешеве продаватимуть. Але воно виявилося не таким і дешевим. Попросила зважити шматок, а там кісток чи не половина. У нас ці ярмарки щоп'ятниці вже кілька років проводять. Чим ця від інших відрізняється?





Навіщо народ баламутити, киселеві береги обіцяти? — дивується жінка.

Ми дізналися про цей ярмарок з інформагентств. Анонси обіцяли, що на ньому «буде розгорнуто широку торгівлю... м'ясом свинини, яловичини, птиці, м'ясопродуктами тощо». Кінець цитати.

За словами начальника відділу торгівлі райдержадміністрації Наталії Науменко, мета таких регулярних заходів — у тім, щоб надати жителям району можливість придбати продукти за цінами виробника.

Картоплю, цибулю, моркву і капусту продавали тут справді набагато дешевше, ніж на ринках. Обіцяного «м'яса свинини» на ярмарку ми не знайшли. Єдина точка торгувала «м'ясом яловичини»: по 14 гривень ребра, по 22 — те, що продавщиця називала лопаткою. А за 26 гривень можна було придбати битки з деталями коров'ячого хребта. Утім, біля цієї ятки, як і біля сусідньої, де торгували дарунками моря, народ особливо не затримувався. Великий попит мали кури відомої торгової марки (найдешевше їх продавали по 9.20) і невеликі коропи з Полтави по 7 грн. за кіло.

Загалом, ярмарок цей, на думку більшості відвідувачів, ані цінами, ані вибором не відрізнявся від попередніх. Хіба що напливом представників преси, не зрозуміло для чого залучених до заходу.

Олег ДЕНИСОВ.

Фото Олександра ВОСКРЕСЕНСЬКОГО.

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Нафтопереробна промисловість: приватизацію буде призупинено

Ранкове засідання 5 листопада

Народні обранці розглянули проекти законів про порядок офіційного оприлюднення законів України, інших нормативно-правових актів парламенту, Президента, Кабінету Міністрів та набрання ними чинності, а також про особливості приватизації підприємств нафтопереробної промисловості України. Більшістю голосів сесія підтримала закон, який призупиняє приватизацію підприємств нафтопереробної галузі.

Обговоренню цих проектів традиційно передували заяви народних обранців, більшість з яких торкалася виборчої тематики. Зокрема, Микола Томенко з «Нашої України» закликав чинного прем'єра взяти участь у теледебатах, наголосивши на тому, що це є обов'язковим для кандидатів перед другим туром виборів. Тарас Чорновіл (група «Центр») закликав колег відмовитися від подвійної моралі при оцінці виборчого процесу і кандидатів на вищу посаду. Представник комуністів Юрій Саломатін поінформував про пленум КПУ та його рішення не підтримувати жодного з кандидатів. А його колега Володимир Козаков заявив, що є всі підстави визнати вибори у Кіровограді недійсними, нагадавши про численні порушення, зокрема про розгромлення десяти виборчих дільниць.

(Закінчення на 2-й стор.).

АКТУАЛЬНО

Українець у Росії перший серед рівних?

Москва. Російський президент виконав свої обіцянки. Українець у Росії став найшанованішою людиною. Головний міліціонер Москви генерал Володимир Пронін повідомив підлеглим про особливий статус громадян України на території Російської Федерації і наказав «бути ввічливими й культурними стосовно українців».

Річ у тім, що з першого листопада 2004 року український громадянин, приїхавши до Росії, може протягом 90 днів перебувати в Росії, не реєструючись у міліції за місцем проживання. Виник юридичний нонсенс. Громадяни Росії опинилися в гіршому становищі, ніж українські. Якщо якийсь обиватель із Твері чи Володимира приїжджає в Москву, він зобов'язаний протягом десяти днів зареєструватися за місцем проживання. Звісно, росіяни обурені, але Володимир Путін заявив, що увагу міліції треба зосередити «не на посуворішанні порядку пересування громадян, а на поліпшенні діяльності правоохоронних органів».

(Закінчення на 2-й стор.).

Запрошення на «круглий стіл»

«Голос України» пропонує кандидатам у Президенти Віктору Ющенку та Віктору Януковичу провести зустріч в редакції газети Верховної Ради, щоб обговорити перспективи розвитку держави після 21 листопада.

Розмова може відбутися і водночас з обома претендентами на найвищу державну посаду, і окремо з кожним.

Зустріч або зустрічі бажано провести 10—11 листопада з 17.00 протягом двох годин. Або в будь-який інший зручний для панів Віктора Ющенка та Віктора Януковича час.

З повагою, «Голос України».

У НОМЕР

Жертви повені й обіцянок

перекрили бахчисарайську трасу. Потім постраждалі від серпневої повені, жителі сіл Скелясте й Новопавлівка, пікетували будинки уряду й Верховної Ради автономії. Стихія зруйнувала більшість їхніх будинків, а 1 млн. 200 тис. гривень із держбюджету, обіцяні відразу після біди, до людей досі не дійшли. А грошей, розданих із кримської скарбниці, вистачило лише на найпотрібніші теплі речі та деякі будматеріали. Терпець у людей, котрі й напередодні зими живуть у вологих руїнах просто неба, поки урядовці вкотре обіцяють «невідкладно» видати кошти «на руки», увірвався. Останньою спробою привернути увагу чиновників до їхнього горя стало голодування найзнедоленіших, **повідомляє із Криму наш власний кореспондент Віктор ХОМЕНКО.**

Пожежну машину XXI століття

розроблено в запорізькому КБ «Івченко-Прогрес». Новаторство винаходу в тому, що ця модель ліквідує загоряння не водою чи піною, а інертним газом. Тим самим забезпечує цілість матеріальних цінностей. А це важливо під час гасіння пожеж у бібліотеках, музеях, банках, архівах, де звичайна вода може пошкодити книги, експонати, ділову документацію. За потужністю й ефективністю новинка може замінити десять одиниць аналогічної техніки. Установку АІ-19СІС створено на базі раніше розробленої цим же конструкторським бюро машини для гасіння пожеж у шахтах, **передає наш власний кореспондент Олександр ВОРОТІЛОВ.**

Регіональні новини

Хмельницький. У навчально-виховному комплексі №13 в Кам'янці-Подільському запрацювала власна котельня. Це третя школа, де за останні три роки обладнано автономне теплопостачання, а два інтернати перейшли на опалення газом, **повідомляє наш власний кореспондент Віра ШПИЛЬОВА.**

Кіровоград. Наприкінці листопада в обласному центрі відбудеться фестиваль національних культур, покликаний допомогти національно-культурним громадам у справі етно-мовного, культурно-духовного відродження, **повідомляє наш власний кореспондент Олег БОНДАР.**

Я ВАМ ПИШУ...

Де моя пенсія інваліда війни?!

У 1944 році одержав бойове поранення і відтоді я інвалід Великої Вітчизняної війни. Пенсію отримував теж як інвалід війни і її зараховували до моєї зарплати.

Але у вересні-жовтні раптом одержав пенсію, однакову з пенсією моєї дружини. Питається, хто я тепер і де моя пенсія інваліда Великої Вітчизняної війни?

Законом України 1991 року в статті 77 інвалідів названо «категорією певних громадян». Ось їхню доплату до пенсії Кабмін і використав під час підвищення пенсії до 284 гривень 69 копійок. Чи це не знущання?!

Сергій РОГАЧКО.

Біляївка
Одеської області.

КАРТИННА ГАЛЕРЕЯ



Уїльям Холман ХАНТ
(1827—1910 рр.).

Пробудження совісті (1853).

Галерея Тейт, Лондон.

Полотно, олія.

Вибори-2004

Голова ЦВК Сергій Ківалов звільнив керівника комп'ютерного управління ЦВК за неоперативну обробку інформації про результати виборів і повідомив, що протоколи по кожному округу вносять до комп'ютерної системи в ручному режимі.

***

Уточнено дані екзит-полів. КМІС та Центр Разумкова (таємне анкетування): Віктор Ющенко здобув 44,6%, Віктор Янукович — 37,8%. «Соціс» (інтерв'ю): В. Ющенко набрав 42%, В. Янукович — 41,1%, «Соціальний моніторинг» (інтерв'ю): В. Янукович здобув 41,2%, В. Ющенко — 40,1%. Директор Центру «Соціальний моніторинг» Ольга Балакірєва та президент центру «Соціс» Микола Чурилов заявили, що їхні організації виходять з консорціуму з проведення національного екзит-полу-2004. О. Балакірєва пояснила тим, що не хоче працювати «під тиском» і на «замовлений результат». М. Чурилов вважає, що у консорціумі немає єдності.

***

Участь Віктора Януковича в прямих теледебатах з Віктором Ющенком штаб Януковича вважає за недоцільне доти, доки Ющенко не відмовиться від слів, які принижують гідність Януковича.

***

Штаб Віктора Ющенка розцінює офіційну відмову кандидата від влади взяти участь у теледебатах як неповагу до виборців та до законодавства, яке передбачає дебати двох кандидатів напередодні другого туру виборів.

***

На пленумі Компартії України прийнято рішення не підтримувати жодного із двох кандидатів на пост Президента у другому турі президентських виборів.

(Закінчення на 2-й стор.).

Сьогодні о 13-й годині на майдані Незалежності в Києві коаліція «Сила народу» проведе всеукраїнський марафон «Народ не перемогти»

ПОЛІТИКА

Знецінені заощадження компенсують

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Вечірнє засідання 4 листопада

Під час погоджувальної ради лідери депутатських фракцій і груп не змогли домовитися ані про винесення на розгляд парламенту проекту змін до закону про вибори Президента України, ані про долю політичної реформи. За словами Голови Верховної Ради України Володимира Литвина, депутати висловлювали різні думки. «Якщо Верховна Рада ухвалить рішення, а Президент закон не підпише, то ми станемо людьми, які дезорганізували виборчий процес», — сказав В. Литвин. Питання повертатися чи ні до розгляду поправок до виборчого закону було винесено на розсуд сесійної зали, однак «за» проголосували лише 196 депутатів.

Підтримати законопроект про внесення змін до Конституції України № 4180, як засвідчила погоджувальна рада, готові лише 259 депутатів. За словами постійного представника Президента України у ВР Олександра Задорожнього, мають намір проголосувати за внесення поправок до Основного Закону без жодних змін фракції «Регіони України», «Трудова Україна», «Єдина Україна», СДПУ(о), СПУ і КПУ, групи «Союз» та «Демократичні ініціативи». Деякі депутати підтримують цей законопроект, але з деякими змінами. А це означає розпочати процес внесення поправок до Основного Закону фактично з нуля. Фракція «Наша Україна», за словами депутата Віктора Пинзеника, запропонувала підписати політичну угоду про проведення політреформи після президентських виборів.

На думку глави парламенту Володимира Литвина, виносити зміни до Конституції на голосування доцільно лише тоді, коли буде відомо, що є необхідні 300 голосів для проведення політичної реформи. «Якщо не буде 300 голосів, то ми узгоджуватимемо позиції, щоб повернутися до розгляду цього питання після президентських виборів», — сказав В. Литвин. Лідери парламентських фракцій і груп вирішили ще раз зібратися на погоджувальну раду.

Затим народні обранці розглянули сім проектів законів, які передбачали запровадити нові механізми повернення знецінених заощаджень громадян України. Зокрема, пропонувалося компенсувати втрачені заощадження в Ощадбанку СРСР у формі безготівкових розрахунків за житлово-комунальні послуги, лікування, навчання, придбання палива тощо, встановити черговість виплат, створити спеціальний державний фонд компенсації заощаджень громадян. У своїх виступах ніхто з депутатів не заперечував, що цю гостру проблему конче потрібно розв'язувати. Заборгованість перед громадянами становить понад 130 мільярдів гривень, і якщо втрачені заощадження повертатимуть такими темпами, як нині, знадобиться майже 300 років. Однак більшість парламентаріїв наголошували, що запропоновані законопроекти не розв'язують цю проблему комплексно. Зрештою, у першому читанні було прийнято законопроект в авторстві Івана Бокого (фракція СПУ) та інших і доручено під час доопрацювання до другого читання врахувати всі слушні положення із законопроектів інших депутатів.

Парламент також схвалив постанови про відзначення 70-річчя стахановського руху, про інформування громадськості з питань довкілля. У першому читанні прийняли зміни до закону про відходи стосовно металобрухту, до Кодексу про адміністративні правопорушення і Кримінального кодексу щодо узгодження питань відповідальності.

Ранкове засідання 5 листопада

(Початок на 1-й стор.).

А на початку засідання парламентарії привітали з днем народження свого колегу Валерія Мішуру.



Лише дві депутатські заяви не були пов'язані з темою номер один. Соціаліст Станіслав Ніколаєнко від імені фракції висловив стурбованість з приводу нещодавнього голосування про подолання вето Президента на закон про вищу освіту. Він закликав колег повернутися до нього і повідомив про створення в Україні громадської ради освітян та науковців. Установчий з'їзд відбудеться 18 грудня. Василь Надрага (група «Союз») повідомив про створення міжфракційного об'єднання депутатів із захисту прав споживачів, мета якого убезпечити наше населення від неякісних товарів та послуг.

Опісля народні депутати ратифікували угоду між Кабінетом Міністрів України та урядом Республіки Словенія про морське торговельне судноплавство, а також протокол про припинення дії угоди про створення міждержавного Європейсько-азійського об'єднання вугілля та металу від 24 вересня 1993 року. Як повідомив заступник Міністра закордонних справ Володимир Махуха, за весь час існування цього об'єднання, яке нецільово використало 150 тис. російських рублів, Україною не було зроблено жодного внеску.

Юліана ШЕВЧУК. **Яна СТАДІЛЬНА.**

Нафтопереробна промисловість: приватизацію буде призупинено



Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Ми — вірогідні нові члени

Голова Європейського парламенту Йозеф Борель у виступі перед Сеймом Республіки Польща висловив своє бачення майбутнього Європи. Він нагадав, що спільнота розширилася з 15 до 25 країн, а незабаром їх буде 27, «отже, прийшли ми від спільних інтересів до єдиної політики». В цій ситуації, на думку Бореля, країни ЄС мусять звертати свій погляд до сходу та вірогідних нових членів — України і Білорусі. «Україна та Білорусь є частиною цього простору, щодо них ми будемо зобов'язані прийняти рішення. Чи вони стануть частиною Євросоюзу, чи залишаться під російським впливом», — цитує слова глави Європарламенту «Газета виборча».

Також Борель наголосив, що Польща має в цьому питанні дуже істотний голос і вона може бути мостом між ЄС і цими країнами, з огляду на її контакти та знання проблем цих територій. Головою Європарламенту 57-річний іспанський соціаліст Йозеф Борель став у липні цього року, набравши 388 голосів у першому голосуванні, **повідомляє «Українська правда»**.

Українець у Росії перший серед рівних?

(Початок на 1-й стор.).

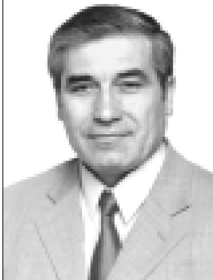
Крім того, міністр закордонних справ України Костянтин Грищенко і посол РФ Віктор Черномирдін підписали протокол про внесення змін до міжурядової угоди про безвізові поїздки громадян двох країн. З першого листопада громадяни України одержали дозвіл перетинати російський кордон за звичайним, внутрішнім паспортом. Схоже, російська сторона вирішила впритул взятися за «українське питання». Обидві палати Федеральних зборів почали розробляти закон про запровадження подвійного громадянства з Україною. Підготовлено проект цього документа, і, як повідомив журналістам спікер нижньої палати Борис Гризлов, «текст угоди надіслано до Верховної Ради України».

Подвійне громадянство — прецедент на пострадянському просторі. Де громадянин України служитиме в армії — у Жмеринці чи в Грозному? Де сплачуватимуть податки російські чи українські бізнесмени? Де пенсіонер одержуватиме пенсію — у Росії чи в Україні? На ці запитання немає відповідей. Дружба дружбою, а гроші російські й українські чиновники все одно рахуватимуть окремо.

Віктор ТИМОШЕНКО.

Вітають виборці

Перші будівельні роботи тривають на ділянці спорудження головного газорозподільного пункту в мікрорайоні Антонівка — східній околиці Херсона. Газову гілку від головної труби, що живить обласний центр, мають завершити до 15 грудня.



Газифікація селища переважно приватної забудови стала можливою за сприяння народного депутата Олега Беспалова, котрому вдячні жителі довірили після завершення робіт запалити факел на ГРП. Наступного року передбачено виділити кошти з державного бюджету, щоб розвести комунікації вулицями селища. Будівельники обіцяють власним коштом газифікувати домівку одного з ветеранів, зробивши подарунок до 60-річчя Перемоги.

А громада Антонівки вітає депутата Верховної Ради Олега Беспалова з 55-річчям. Зичить йому здоров'я, наснаги та успіхів у законотворчій діяльності на благо України!

Алла БРУСИЛОВА.

Херсон.

Адмінресурс не пройде

Міжнародні спостерігачі вкотре зазначають, що перший тур виборів Президента України не відповідав демократичним стандартам і закликають усунути недоліки до другого туру. Про це йдеться у заяві Світового конгресу українців, Українського конгресового комітету Америки та Конгресу українців Канади.

У ній зазначається, що 31 жовтня на більш як 350 дільницях, які відвідали спостерігачі, «значних порушень виборчого законодавства не було, хоча деякі порушення будуть зафіксовані в нашому остаточному звіті».

Автори наголошують, що під час підготовки до виборів на багатьох дільницях списки виборців не були належно підготовлені й уточнені, це спричинило напруженість, і чимало виборців не змогли проголосувати. Це, на думку спостерігачів, є одним з головних недоліків виборчого процесу. «Також зауважено втручання органів державної влади на підтримку одного кандидата, а саме чинного Прем'єр-міністра України Віктора Януковича», — сказано в заяві.

Водночас уряд Канади закликав українську владу усунути порушення норм демократії перед другим туром виборів Президента. Про це йдеться у заяві делегації Канади на постійній раді Організації з безпеки і співробітництва в Європі, **повідомляє «Українська правда»**.

Вибори-2004

(Початок на 1-й стор.).

У школах Хмельниччини проводили анкетування учнів середніх та старших класів. Діти відповідали на запитання: «За якого кандидата у Президенти ти голосував би, якби був дорослим?». У деяких навчальних закладах діти малювали своє родинне дерево і проти кожного родича написали ім'я того претендента на головну посаду в державі, якому він віддає перевагу.

* * *

Свідомі юристи мають стати на захист виборчих прав. Такий заклик зробило «Київське юридичне товариство», очолюване знаним правником Олегом Березюком. У поширеній для ЗМІ заяві ця громадська організація наголошує, що цинічне нехтування волею народу під час виборів глави держави з юридичної точки зору не можна кваліфікувати інакше, як дії, спрямовані на захоплення державної влади, що підпадають під кримінальну відповідальність за ст. 109 Кримінального кодексу України. Київські юристи називають ще низку статей кодексу, які передбачають відповідальність за протиправний вплив на волевиявлення виборців так званого адмінресурсу, спроби «корегування» результатів народного волевиявлення тощо.

* * *

В актовій залі Калуської райдержадміністрації, де зберігалася документація з виборів Президента України виборчого округу № 86, сталася пожежа, тільки-но там увімкнули світло. Очевидці припускають, що сталося коротке замикання старої електропроводки. За словами голови територіальної виборчої комісії округу №86 Ореста Сімки, пошкоджено півтори—дві тисячі бюлетенів. Депутати Калуських міської та районної рад стверджують, що за дві години до пожежі міська прокуратура намагалася отримати від тервиборчкому округу №86 протоколи дільничних виборчих комісій. Однак територіальна виборча комісія протоколи не надала. Депутати міської та районної рад, громадсько-політичні організації стурбовані цією ситуацією, оскільки, на їхню думку, не було жодних скарг, які поставили б під сумнів результати виборів в ТВО №86. Депутати просять тервиборчком не піддаватися на тиск правоохоронних органів.

* * *

Перешкоджання здійсненню виборчого права громадян через підкуп членів виборчих комісій, давання хабарів, фальсифікація виборчих документів набули системного характеру. Про це свідчать дані, отримані Генпрокуратурою України. Зокрема, за фактами, зафіксованими у виборчих округах 203 (Черкаська область), 87, 88, 89 (Івано-Франківська область), порушено кримінальні справи.

Нагороди восени рахують

У Севастополі тільки за останній рік кількість радіоточок цеху проводового мовлення «Укртелеком» збільшилася на 2 тисячі, перевищивши 70-тисячну межу. І в цьому велика заслуга колективу редакції радіо, що несе слухачам найсвіжіші правдиві новини, різноманітні за тематикою цікаві передачі. Живе слово міського проводового радіо (головний редактор — заслужений журналіст Криму Світлана Цепалєва) одержало високу оцінку — Гран-прі — журі 4-го конкурсу-фестивалю «Телетріумф—Севастополь».



Фото автора.

Серед телевізійних засобів масової інформації кращим визнано творчий колектив «Народного каналу» — під таким брендом виходить в ефір міська студія комунального телебачення. Два місяці тому муніципальна телерадіокомпанія «Севастополь» відзначила першу річницю з дня створення, а сьогодні з десяти номінацій фестивалю виграла сім. Цей колектив став володарем і телевізійного Гран-прі. До тріумфальної перемоги творчий колектив привела Тамара Бонь — талановитий журналіст, депутат міськради. Саме вона, одержавши рік тому посаду директора і повноваження міськради, сама і створювала муніципальне телебачення Севастополя.

Нинішнього року кількість учасників традиційного осіннього фестивалю-конкурсу «Телетріумф—Севастополь» збільшилася мало не вдвічі. Сьогодні у творче змагання включилися навіть пресслужби різних підприємств і організацій. Кращими з них визнали журналістів, які працюють у міській державній податковій адміністрації. Головну нагороду журналістів-податківців приймала керівник прес-служби ДПА Олена Маркіна.

Світлана КАЛИНОВСЬКА.

Севастополь.

На знімку: володар Гран-прі колектив «Народного каналу».

СПОРТ

Блохін і його команда



У столичному кафе «Планета Спорт» у неформальній обстановці відбулася зустріч тренерського штабу національної збірної України з журналістами. Олег Блохін та його асистенти — Андрій Баль, Олег Кузнецов та Юрій Роменський — понад годину відповідали на численні запитання представників ЗМІ.

Зрозуміло, що найбільше попрацювати довелося Блохіну. Зокрема, він сказав:

— Перед матчами збірної я розмовляю з кожним клубним тренером, запитую про кандидатів до національної команди. Однак складається так, що в Україні всі клуби демонструють різний футбол. Це і є проблемою. Якщо, наприклад, у тій же Росії або, скажімо, у Данії грають 4—4—2, то і тренерові збірної легше. Нам доводиться викликати кращих з команд, а потім проводити психологічну й тактичну роботу. На більше у нас часу не вистачає.

Про легіонерів. Гравці збірної України виступають за «дубль», іноді взагалі не з'являються на полі місяцями, а потім приїжджають до національної команди. Утім, я бачу їхні обличчя, бачу бажання довести свою спроможність показати найкращі якості. Якщо ми не запровадимо ліміт на легіонерів, то незабаром готуватимемо футболістів для збірних інших країн.

На нашій зустрічі не присутній Семен Альтман — клубний тренер Владислава Ващука, він не може висловити свою думку про фізичну готовність Владислава виступати у збірній... Але ми спостерігаємо за Владиславом. Юрій Роменський побував на двох іграх, у яких Ващук брав участь. Скажу так: відповідатиме вимогам збірної — залучатимемо.

Що я можу сказати про Венглинського, котрий хворів шість місяців, а потім почав грати?.. Сьогодні Олег справді в непоганій формі. Якщо так буде й надалі — обов'язково викличемо. Щоб завершити тему персоналій, скажу ще про одного гравця — Співака із «Зеніту». Колись він відмовився виступати за збірну, сказав про це мені в особистій бесіді. Тепер, коли ми набрали певну кількість очок, кажуть, що він не проти змінити своє рішення. Як, до речі, і Горшков. Але вже запізно. У національній команді країни мають грати ті, хто справді високо цінує честь прапора.

У Вороніна був зрив... Насамперед він має вибачитися перед уболівальниками. А потім ми з ним усе з'ясуємо.

Я ніколи не відмовляюся від своїх слів. Не в моїх це правилах... Іще раз скажу: завжди треба ставити перед собою найвищі завдання, інакше нема рації працювати.

«Дніпро» — лідер

Футбол. Кубок УЄФА. Груповий раунд. Другий тур. 4 листопада. Група С. «Аустрія» (Австрія) — «Сарагоса» (Іспанія). 1:0.

UEFA CUP

«Утрехт» (Нідерланди) — «Дніпро» (Україна, Дніпропетровськ). 1:2. Утрехт. Стадіон «Галгенваард». **Арбітр** — Костас Капітаніс (Кіпр). **Голи:** Дуглас, 88 — Ротань, 11, Семочко, 82.

«Дніпро» виступав у такому **складі:** Кернозенко, Грицай, Єзерський, Костишин, Венглинський, Матюхін (Шелаєв, 60), Русол, Михайленко, Рикун, Назаренко (Лисицький, 86), Ротань (Семочко, 29).

«Дніпро» — 6 очок, «Аустрія», «Сарагоса» — по 3, «Брюгге», «Утрехт» — по 0.

Добірку підготував Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На екрані — люди в погонах



ФЕСТИВАЛІ

Вручено нагороди переможцям відкритого фестивалю екранних мистецтв «Кінотур-2004», що проходив у Житомирі. Організували його обласна спілка ветеранів афганської війни, творче об'єднання мистецтв «Аполлон» за сприяння Міжнародного благодійного фонду «Ветерани—Молодь—Майбутнє». Фестиваль присвячено 60-річчю визволення України, 15-річчю виведення радянських військ із Афганістану та 110-й річниці з дня народження Олександра Довженка. Журі очолював народний артист України Володимир Талашко — виконавець однієї з головних ролей у фільмі «В бій ідуть тільки «старики».

На фестиваль надійшло 87 робіт з різних регіонів України. Вони розкривають долі людей у погонах — на війні, під час виконання миротворчих операцій, у навчанні. Призами було відзначено і героїв документальних стрічок.

Олексій КАВУН.

Житомир.

На знімку: Володимир Талашко.

Фото автора.

Приємний сюрприз від театру

Виставою «Чмир» за однойменною п'єсою Марка Кропивницького розпочав свій 122-й театральний сезон Кіровоградський обласний музично-драматичний театр.

Упродовж останніх кількох років до кожного нового сезону артисти готують своїм шанувальникам своєрідні сюрпризи. Не обійшлося без них і нині. Репертуар театру корифеїв розширився, і вже протягом листопада глядачі зможуть переглянути аж три прем'єри — вистави за п'єсою О. Островського «Тепленьке місце», «Мою чарівну леді» Бернарда Шоу, а наймолодші шанувальники театрального мистецтва матимуть змогу подивитися постановку за казкою «Жила-була Сироїжка».

Олег БОНДАР.

Кіровоград.

Це не історія одного заводу

Вона давно вийшла за її рамки і стала історією країни

Луганський краєзнавець Юрій Темник поскаржився журналістам:

— Днями купив дуже хорошу книгу — нове видання «Історії України». Прочитав її і засмутився. Про наш край у цьому підручнику ні слова... Як же так? Донбас поклав початок розвитку економіки країни. Історія навіть одного нашого заводу вийшла за вузьковідомчі рамки, ставши частиною літопису України. Але про це, на жаль, не згадується.

Юрій Олександрович має на увазі нинішній завод імені Леніна, музей якого сьогодні очолює. Доступ до історичних документів, а головне — бажання докопатися до істини, переконали цього вже далеко не молодого ентузіаста в необхідності, по-перше, переглянути деякі знаменні дати в біографії Луганська; по-друге, виділити роль і значення нинішнього обласного центру в історії Кримської війни, конкретно — в обороні Севастополя. Юрій Олександрович і його колеги, наприклад, переконують, що Луганську не 209, а всі 250 років, і цю річницю слід відзначати в цьому році. Відлік часу, на думку Темника, треба вести з 1754 року, коли на землях Кам'яного Броду з'явилися частини полку сербського генерала Шевича. Коли англієць Гаскойн (якого вважають одним з головних засновників міста) прибув за наказом цариці до Луганська, він доповів у своєму звіті: тут є кам'яне вугілля, і про це добре знають серби, що живуть тут. Луганські історики й досі не дійшли спільної думки про те, хто був першим поселенцем у Кам'яному Броді — серби чи запорожці, і з цього приводу постійно сперечаються.

Алла АНТИПОВА.

РЕПОРТАЖ

Справа на одну копійку

Днями зібрав удома старі газети-журнали й поніс до приймального пункту вторсировини. Як з'ясувалося, приймають тут не тільки макулатуру, а й алюмінієві баночки, пластикові пляшки, поліетилен, шкляники (бите скло), пластмасу тощо. Але найбільше мене зацікавила пропозиція здавати зношені автомобільні шини по копійці за штуку.

— Багато шин здають? — цікавлюся в заготівельника Ніли Дідик.

— Протягом трьох місяців, що я тут працюю, жодної.

— От якби ви гривню за кожну шину платили...

— Ви що, жартуєте?! Якби ми платили за кожну шину гривню, «умільці» за одну ніч «роззули» б половину столичних автомобілів!

А найбільше здають макулатуру (25 коп. кг) та пластикові пляшки (80 коп. кг). До речі, останніх на кілограм іде аж близько 25 штук, але це не заважало влітку приймати щодня до 100 кг.

Тож Ніла Іванівна помітила, що відколи відкрився їхній пункт, стало чистіше в прилеглому лісі.

Трапляються й кумедні ситуації. Якось один молодий чоловік побачив прейскурант і подумав, що це за кожну пластикову пляшку платять 80 копійок. «Поставив на вуха» свого товариша, й вони разом притягли до пункту дві величезні торби цього добра. Коли справа дійшла до розрахунку, їхньому розчаруванню не було меж — адже друзяки вже встигли нарахувати зовсім іншу суму й навіть вирішили, скільки ящиків і якого саме пива куплять за виручені гроші...

Сергій ХОМІНСЬКИЙ.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

«Клубничка» на прилавках

Шість кримінальних справ порушила обласна прокуратура за фактами поширення порнографії

Як повідомила начальник відділу прокуратури області Ольга Козлова, порушення Закону «Про суспільну мораль» виявлено в одному з магазинів «Аудіо-відео». У день перевірки два покупці придбали там дві відеокасети з «клубничними» фільмами по 20 гривень кожна. Вилучено ще чотири касети такого самого змісту. Торговців забороненою продукцією виявили й у центрі міста —неподалік від Вічного вогню (?) ...

Вилучено ще чотири касети такого самого змісту. Торговців забороненою продукцією виявили й у центрі міста —неподалік від...

Олена ІВАШКО.

Миколаїв.

Спогад про незабутнє

ВИСТАВКИ

Найпромовистіші з двох тисяч фотографій Східної Анатолії у нинішній Туреччині (яка, за свідченням істориків, колись була землею вірменів, вигнаних звідси на початку минулого століття) представила в Сімферополі персональна виставка відомого монументаліста, живописця й ювеліра Олександра Міхальянца. Поетичним спогадом про колишню землю предків й філософським роздумом про її долю стали документальні образи пам'яток старовини — залишки древніх православних церков і храмів, зроблені майстром під час наукової експедиції на територію, ще недавно закриту для екскурсій і пошуків учених. Значущість здійсненого для сучасників «справжнього відкриття» відзначили організатори небуденної виставки: голова депутатської Постійної комісії автономії з національних відносин і проблем депортованих громадян Рудольф Акопян й голова Кримського вірменського товариства Олег Габрієлян.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

ЗНАЙ НАШИХ!

І все — завдяки підприємцю

Відбулося урочисте відкриття газопроводу в селі Арборяни Новоселицького району. Роботи проведено і профінансовано ТОВ «Боянбуд» (голова правління — Іван Семенюк). Одночасно до газопостачання підключили загальноосвітню школу в сусідньому селі Слобода.



Газовий факел від Івана Семенюка спалахнув ще в одному буковинському селі, Припрутті, сусідньому з його рідними Боянами, до яких він уже провів понад 20 кілометрів газопроводу раніше. Загалом меценатство обійшлося доброчинцеві в суму близько 6 мільйонів гривень.

Крім газопроводу, Іван Семенюк славний ще й справами зодчими. Ним зведено у центрі Боян сучасний торговельний комплекс, та такий, що місцеві мешканці питають, чи не час переводити районний центр із Новоселиці в Бояни. Проте Семенюка, який започатковував у місцевій румунській школі перші українські класи, поважають не тільки прості земляки, а й влада та церква. І якщо перша не забуває регулярно визідити на перерізання стрічок, то клерикали нещодавно нагородили мецената церковним орденом. За постійне опікування притулком для хворих дітей при Банченському монастирі.

А щодо українських класів, то Іванові Семенюку свого часу довелося переборoти шалений спротив особливо ревних охоронців румунської традиції. Але підприємець усе ж знайшов однодумців серед молодих, як і він, батьків, переконавши їх, що румуномовні маленькі буковинці мають знати державну мову і бути конкурентоспроможними в Україні.

Сергій СУЛИМА.

На фото: Іван Семенюк. Не святі горшки ліплять.

ВІДКРИТТЯ. ГІПОТЕЗИ. ТЕОРІЇ

Казки — підручник антропології?

Песиголовці і чугайстри, ельфи і гноми, лісовики і хобіти, тролі і гобліни, мавки, німфи, алмасти, йєти... Сотні істот населяють фольклор. Незважаючи на те, що народи, які створили казки, часом проживають у різних півкулях, в описах казкових персонажів стільки спільного, що створюється враження — вони мають реальні прототипи. І, схоже, воно не дуже далеке від істини.

За однією з гіпотез, казкові істоти — відображення контактів людства зі спорідненими видами, що жили у свій час (деякі впевнені, що і дотепер) поряд з людиною. Сьогодні практично доведено факт співіснування (щоправда, далеко не мирного) в Європі 50—30 тисяч років тому наших далеких предків з племенами «двоюрідних братів» — неандертальців. Належачи до іншого біологічного виду, неандертальці мали дуже розвинену для тих



часів культуру. Те, що в боротьбі двох племен переміг наш вид, можливо, пояснюється не так нашою винятковістю, як везінням.

За антропологічними параметрами, неандерталець цілком може претендувати на роль будь-якого казкового велетня або людожера. Ніде правди діти — вживали вони в їжу наших предків, утім, ті платили «супостатам» тією самою монетою. Довгий час велися суперечки про «кандидатів на роль» гномів. Але недавнє відкриття австралійських антропологів може дати відповідь, чи існували «маленькі люди».

На індонезійському острові Флорес учені знайшли кістки жінки, зріст якої ледь перевищував один метр. Учені жартома вже назвали її хобітом. Сьогодні на острові знайдено останки шести мініатюрних людей, які жили від 12 до 95 тисяч років тому. Ці знахідки повинні кардинально змінити наші уявлення про історію людства. Те, що раніше поряд з людиною розумною (homo sapiens) на Землі жили й інші представники роду, нині можна вважати доведеним фактом.

Про індонезійських «хобітів» (деякі антропологи вважають, що їх можна виділити в окремий вид — homo floresiensis) відомо, що вони походять від невеликої групи homo erectus — людини, яка ходить прямо (за деякими теоріями, цей вид є і прямим предком людини), що якимсь чином добралася морем до острова Флорес і оселилася на цьому віддаленому острові близько 800 тисяч років тому. Відомо, що, коли великі ссавці опиняються відрізаними від світу на невеликому острові, з покоління в покоління вони зменшуються в розмірі: за природного добору краще виживають маленькі істоти, що споживають менше їжі в умовах обмежених природних ресурсів. Відзначимо, що, крім «хобітів», на Флоресі водилися карликові слони і пацюки розміром із собаку.

Об'єм мозку мініатюрної людини становив 380 кубічних сантиметрів. Для порівняння: сучасна людина має мозок об'ємом 1350 кубічних сантиметрів, homo erectus — 900 кубічних сантиметрів. Учені вважають, що, незважаючи на невеликий об'єм мозку, хобіт мав певний інтелект. Про це свідчить те, що в печері поряд з останками маленької людини було виявлено такі само маленькі за розміром примітивні інструменти, які він використовував для полювання. Мініатюрна людина вочевидь не належить до homo sapiens і не є зменшеним різновидом сучасних пігмеїв, що мають мозок такого самого об'єму, як і сучасні люди нормального зросту.

Раніше на острові Флорес було виявлено дві стоянки людини, яка ходить прямо. Його кам'яні знаряддя лежать у шарах вулканічного попелу, вік якого вдалося визначити — від 800 до 900 тисяч років тому. Поряд знайдено обгризені кістки тварин. Очевидно, мисливці прибули на острів з Яви, для чого їм довелося здолати три протоки, кожна завширшки не менш як 20 кілометрів. У групі мореплавців вочевидь було декілька десятків чоловік, і можна припустити, що вони уже вміли розмовляти — інакше важко було б організувати таку подорож.

Дотепер вважалося, що плавати морем почала тільки людина розумна, і відбулося це 40—60 тисяч років тому. Приблизно цим самим часом датується його поява в регіоні. Іншими словами, люди цілком могли контактувати з родичами. Учені вважають, що доказом цього служать місцеві перекази про расу «маленьких людей», яких назвали «ебу гого».

«Індонезійські перекази в деталях описують істоту «ебу гого». Її зріст приблизно один метр, вона спілкувалася з людьми, — пише журнал Nature. — Останній з таких переказів розповідає про зустріч з маленькою людиною, що відбулася лише 100 років тому. Беручи це до уваги, народні казки тепер логічніше сприймати як історичні хроніки і спогади».

Про долю «хобітів» щось напевне сказати важко. Можливо, маленьких людей, як неандертальців і homo erectus, знищила людина, що назвалася пізніше розумною. За іншою гіпотезою, вони загинули в результаті виверження вулкану. Але, можливо, що вони і сьогодні живуть у віддалених куточках планети. На думку деяких фахівців, імовірність виявлення гомінідів не менша, ніж шанси відкрити новий вид тварин.

Артем ДМИТРЕНКО.

СУСПІЛЬСТВО

Звернення Комітету Верховної Ради України

з питань свободи слова та інформації до журналістів та засобів масової інформації України у зв'язку з проведенням повторного голосування по виборах Президента України

Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації у зв'язку з проведенням повторного голосування по виборах Президента України та беручи до уваги досвід висвітлення передвиборної кампанії у засобах масової інформації першого туру виборів Президента України у 2004 році наголошує на наступному:

1. Відповідно до частини четвертої статті 13 Закону України «Про вибори Президента України» засоби масової інформації зобов'язані об'єктивно висвітлювати хід виборчого процесу.

Кандидатам у Президенти України, які беруть участь у повторному голосуванні, гарантується право на рівний доступ до засобів масової інформації.

Засіб масової інформації, який надав ефірний час або друковану площу кандидату на пост Президента України, не може відмовити у наданні ефірного часу чи друкованої площі на тих само умовах іншому кандидату. Ця вимога не поширюється на засоби масової інформації, засновниками (власниками) яких є партії — суб'єкти виборчого процесу (партії, що входять до блоку — суб'єкта виборчого процесу).

2. Відповідно до частини десятої статті 64 Закону України «Про вибори Президента України» забороняється включення до інформаційних теле-, радіопрограм передвиборних агітаційних матеріалів (прихованої політичної реклами).

Інформаційні матеріали у друкованих засобах масової інформації, а також програми телебачення і радіо під час висвітлення подій, пов'язаних із проведенням повторного голосування, не повинні виявляти упередженість чи надавати перевагу одному з кандидатів у Президенти України.

3. Частиною третьою статті 58 закону встановлено, що до передвиборної агітації не належать офіційні повідомлення в період виборчого процесу (без відеоаудіозаписів, кінозйомок, фотоілюстрацій) про дії кандидатів на пост Президента України, пов'язані з виконанням ними посадових (службових) повноважень.

Комітет відзначає, що у першому турі виборів Президента вже практикою стало подання офіційних повідомлень про дії кандидатів на пост Президента України, зокрема Прем'єр-міністра України В. Януковича, в інформаційних програмах засобів масової інформації без урахування вимог частини третьої статті 58 Закону України «Про вибори Президента України», що має наслідком порушення принципу рівного доступу кандидатів на пост Президента України.

4. Особливо небезпечною у президентській виборчій кампанії під час проведення першого туру виборів Президента була практика розповсюдження засобами масової інформації, зокрема загальнонаціональними телеканалами, агітаційних матеріалів, які містять заклики до розпалювання міжнаціональної ворожнечі, пропаганди насильства та жорстокості, а також явно недостовірної інформації про окремих кандидатів на пост Президента України.

Комітет наголошує, що такі дії прямо заборонені законами України «Про вибори Президента України», «Про інформацію», «Про телебачення і радіомовлення», «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», а відповідальність за них передбачена Кримінальним кодексом України.

5. Засобам масової інформації забороняється протягом 20 хвилин до і після агітаційної теле-, радіопрограми відповідного кандидата на пост Президента України в будь-якій формі коментувати чи оцінювати зміст передвиборної агітаційної програми, давати будь-яку інформацію щодо цього кандидата (частина п'ята статті 61 Закону України «Про вибори Президента України»).

6. Законодавством України забороняється участь у передвиборній агітації кандидатів на пост Президента України, осіб, які не є громадянами України, зокрема частиною першою статті 64 Закону України «Про вибори Президента України».

Комітет відзначає, що під час висвітлення у засобах масової інформації першого туру виборів Президента відбувалися численні випадки розміщення агітаційних матеріалів на користь одного з кандидатів на пост Президента України з боку членів іноземних громадських організацій, зокрема Російської Федерації, відомих співаків, артистів, політиків.

Крім того, забороняється проведення передвиборної агітації в зарубіжних засобах масової інформації, що діють на території України (ретранслюються на території України).

7. Особливого занепокоєння викликає факт розповсюдження напередодні та у день голосування в ефірі загальнонаціональних телеканалів матеріалів контрагітаційного характеру проти одного із кандидатів на пост Президента України нібито під виглядом соціальної реклами, які містили заклики до пропаганди насильства та жорстокості.

Комітет наголошує на тому, що відповідно до статті 1 Закону України «Про рекламу», соціальна реклама — це інформація будь-якого виду, розповсюджена у будь-якій формі, яка спрямована на досягнення суспільно корисних цілей, популяризацію загальнолюдських цінностей, і розповсюдження якої не має на меті отримання прибутку.

Отже, розповсюдження у засобах масової інформації під виглядом соціальної реклами матеріалів агітаційного та контрагітаційного характеру є таким, що не відповідає вимогам закону.

Комітет звертає увагу журналістів та засобів масової інформації на необхідність чіткого дотримання вимог виборчого та інформаційного законодавства України під час висвітлення ними виборчої кампанії до дня повторного голосування.

Комітет наголошує на тому, що за порушення зазначених вимог діяльність засобу масової інформації в окремих випадках може бути припинена, а винні посадові особи засобу масової інформації притягнуті до кримінальної відповідальності, зокрема за статтею 157 Кримінального кодексу України («Перешкоджання здійсненню виборчого права»).



Микола ТОМЕНКО, голова комітету.

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

За соціально відповідальний бізнес



Під такою назвою майже три роки у виборчому окрузі № 27 діє програма народного депутата України Леоніда Сергієнка. Її мета — надання допомоги школам, лікарням і соціально незахищеним людям. До цього залучаються підприємницькі та комерційні структури округу.

А щойно з ініціативи парламентарія в рамках програми на весь наступний рік для 50 ветеранів війни та праці Бабушкінського району передплачено газету «Голос України». Оскільки парламентське видання, як переконався Леонід Григорович, завдяки своїй зваженій і чесній позиції має визнання і серед людей похилого віку, постійно ж передплачувати «Голос України» не всі пенсіонери та ветерани спроможні.

Народний депутат закликав інших своїх колег та бізнесменів-підприємців Дніпропетровщини наслідувати приклад його програми «За соціально відповідальний бізнес».

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

САМОВРЯДУВАННЯ

Ні лазні, ні церкви, ні Будинку культури

Єдине вогнище культури в Братському згоріло. Два роки тому. Чому — ніхто насправді не знає. Начебто, коротке замикання. Місцеві жителі розповідають, що палахкотів Будинок культури яскраво, видовищно, як у кіно. Вистояли стіни, все інше в лічені години перетворилося в попелище. Практично в такому самому стані будівля і сьогодні.



До цієї події з культурою в Братському було все гаразд. За словами Наталії Беньківської, голови селищної ради, постійно працювали вісім народних колективів: хоровий, танцювальний, театральна студія, гурток народної творчості. Їх відвідували і діти, і дорослі. Студійці займали призові місця в обласних і республіканських конкурсах.

Сьогодні колективи художньої самодіяльності розпалися. Їхні керівники, а люди це заслужені і високопрофесійні, були затребувані в сусідніх містах і районах. На зразок Будинку культури переобладнано будівлю колишнього універмагу.

— Для того, щоб відремонтувати, а фактично заново відбудувати Будинок культури, треба чотири з половиною мільйони гривень, — каже Наталія Олексіївна. — Таких грошей обласний бюджет виділити не може. Що вже казати про бідні районний і селищний. Однак з області все-таки прийшло 200 тисяч гривень. Цих коштів вистачило для того, щоб частково відновити дах.

Звідкіля взяти відсутні чотири мільйони? Запитання поки що залишається без відповіді. Крім Братського району, в області багато установ культури, що потребують матеріальної підтримки. Але в першу чергу, за словами голови облдержадміністрації Олексія Гаркуші, допомагають тим, хто і сам не сидить склавши руки, а шукає вихід зі складної ситуації.

Селищний голова вважає, що допомогти мав би Кабінет Міністрів, передбачивши гроші на відновлення Будинку культури спеціальною постановою. Але для цього потрібні зусилля, і чималі. А поки що такий варіант звучить у розмовах тільки як можливий. Не більше.

Відсутність культурних з лишком заповнюють заклади розважальні. У селищі дев'ять барів. Тут молодь і відпочиває...

Загублена якась глибинка. Навіть доїхати туди не так просто. Ми, наприклад, поворот на Братське з першого разу не помітили, проїхали мимо кілометрів 50. І це не дивно. Там, де закінчується основна траса, усі дороги схожі одна на одну. Ями і вибоїни періодично латають. Але якість дорожнього покриття, зношеного часом, не витримує жодної критики. І знову чую скарги на недостатнє фінансування. Вартість одного кілометра покриття —62 тисячі гривень. А кілометрів — десятки. Якщо не відремонтувати дороги зараз, то через пару років навіть дороговказ не допоможе знайти шлях до селища.

Питну воду в райцентрі характеризують як «умовно технічну». В документах вона значиться як технічна. Але, якщо видалити жорсткий осад, вода буде придатна для вживання. Однак головна проблема в тому, що ніхто не знає, як оцей самий жорсткий осад забрати. Писали в різні інститути, наукові установи, мовляв, допоможіть очистити воду. Але поки що таких технологій немає. А якщо і є, то не для безгрошового Братського. Але навіть цієї, напівтехнічної, води бракує для того, щоб напоїти всіх жителів селища. Три роки тому у райцентрі просвердлили дві свердловини. А потрібно ще щонайменше три. Знов-таки — немає грошей.

У селищі немає церкви. Як немає і лазні. Зразковому християнину помитися і помолитися ніде.

Не знаю, наскільки це відноситься до турбот місцевої влади, але в одній простій істині переконуюся вкотре. До речі, саме її, істину, засвоїли в інших районах, не менш проблемних споконвічно. Вона проста: з нічого нічого не з'являється. Щось не заладилося в братчан у самоврядуванні. Може, гнучкості та винахідливості бракує, житейської мудрості, кмітливості. А може, не позбулися вони колишнього комплексу, мовляв, держава про все подбає. Так уже всі переконалися — не подбає. Самим видряпуватися потрібно. На те воно і самоврядування.

Олена ІВАШКО.

Миколаївська область.

У НОМЕР

Кіровоградці не повинні знати те, що про них відає вся Україна?

На добу затримався вихід газети Кіровоградської обласної ради і облдержадміністрації «Народне слово». Поширювані в обласному центрі чутки про можливий напад на редакцію, на щастя, виявилися безпідставними.

Причини невчасного виходу видання в світ пояснив читачам на шпальтах газети її головний редактор Валерій М'ятович. З'ясовується, все зводиться до елементарної цензури, якої в Україні, як звикли казати можновладці, нині просто немає. «... Коли закінчувалася верстка газети, почалися проблеми, — пише Валерій М'ятович. — До редакції завітав заступник голови облдержадміністрації Сергій Недільно. Мета — ознайомитися із завтрашнім номером. Матеріал про вибори не сподобався йому настільки, що він запропонував його зняти. Цього ми не могли зробити з двох причин. Перша — моральна: ми не хочемо дезінформувати читача. Друга — часова: заміна матеріалу іншим призвела б до затримки на кілька годин, до порушення графіка з відповідними наслідками передусім для читачів. Отже, газета таки потрапила до видавництва. Навіть почали її друкувати. Черговий підписав перший примірник і залишив цех, не знаючи, що друкарську машину після цього зупинять. Вранці на нас чекала несподіванка: номер не було віддруковано. Таке в історії нашого видання трапилося вперше, хоч публікації попередніх років були й значно гострішими...»

Серед матеріалів, які не сподобалися представникам обласної влади, за словами головного редактора газети «Народне слово», два: про порушення, зафіксовані працівниками редакції безпосередньо на виборчих дільницях, та стенограма телевізійного інтерв'ю Володимира Путіна. Як можновладці уявляли собі замовчування цих тем, адже скандал із виборами в Кіровограді донині гримить на всю Україну, а слова російського президента транслювалися в прямому ефірі трьома національними каналами? Чи Кіровоград і область мають жити в «позаукраїнському» інформпросторі? В тому, нав'язаному місцевим ЗМІ, — тенденційному і однобокому, що заважає мешканцям області спокійно дізнаватися про події в регіоні. Доходить навіть до анекдотичних ситуацій. Коли офіційно сказано про найбільше з порушень під час голосування саме в Кіровограді і голова ЦВК Сергій Ківалов привселюдно пояснює затримку з підрахунком голосів відсутністю даних з ТВК № 100 (Кіровоград), а наш місцевий телеканал «уточнює»: вибори в обласному центрі пройшли спокійно і без істотних порушень...

Нині завдяки громадянській мужності головного редактора газети «Народне слово» та її колективу ситуація може дещо змінитися. В усякому разі, читачам стали відомі деякі потаємні важелі тиску на ЗМІ. «Представники в редакційній колегії від облдержадміністрації запропонували скликати позачергове засідання, — йдеться у зверненні Валерія М'ятовича до читачів. — Як з'ясувалося, головне, що вони хотіли, — зобов'язати редакцію ознайомлювати їх із матеріалами кожного наступного номера, що навіть у компартійні часи вважалося неприпустимим і суворо каралося. Цю пропозицію не підтримала решта членів редколегії, оскільки це вже означало фактичне введення цензури. Не кажучи вже про приниження журналістської гідності...»

Про «передреволюційну» ситуацію у кіровоградському інформаційному просторі свідчить і факт демонстративного, на знак протесту, виходу із складу редколегії «Народного слова» редактора відділу політики, культури і краєзнавства Броніслава Куманського, і масова підтримка позиції редакції колективами інших видань.

Олег БОНДАР.

«Моя хата скраю» успіху не забезпечила

У селі Морське під Судаком знову скандал. Сесія сільради звільнила з посади свого голову Леоніда Крисова. Позачергові вибори сільського голови призначено на грудень. Спроба Крисова тихо залишити посаду «у зв'язку зі станом здоров'я» не вдалася. Звільнення його відбулося за власним бажанням... депутатів сільради.

Подія схвилювала жителів регіону, прикро відомого у Криму неправедним межуванням шматками узбережжя, земельними самозахопленнями, п'яними бійками та особливо ганебною серед чарівного курортного місця занедбаністю соціальної сфери.

Люди вважають звільнення Крисова занадто запізнілою подією, бо за час його головування «занепало» усе сільське життя. За словами Голови Верховної Ради АРК Бориса Дейча, який виїхав у регіон розібратися з ситуацією на місці, людям давно треба було відверто розповісти, що тут відбувається.

Морське вже кілька років знають як один з центрів постійного напруження, міжнаціональних конфліктів, соціальних проблем. Вчасно тут так і не почала працювати сільська школа, яка вже давно перебуває в аварійному стані. Для школярів першого—восьмого класів замість уроків довелося організувати «нібито практику та екскурсії». А старшокласники навчаються у давно занедбаному місцевому клубі, де немає навіть елементарного: ні води, ні туалету, ні їдальні й опалення.

Важко працювати й учителям: непостійність місця, неусталеність часу уроків спричиняють систематичні порушення загального порядку життя школи. В таких умовах дітям, мабуть, доведеться й перезимувати. Це при тому, що кошти на ремонт були! Шахта ім. Засядька виділила курортному Морському 100 тис. грн. Ці гроші передано школі. Та до її ремонту чомусь руки у сільського голови не дійшли.

Як заявив міський голова Судака Леонід Шремф, через цю скандальну ситуацію може позбутися посад завідувач міськвідділу народної освіти і директор школи.

Розвалюється й дитсадок, хоча кошти на його ремонт у бюджеті теж є. У місцевій казні на це передбачалося 87 тис. грн., проте гроші лишилися неосвоєними. Серед сільських депутатів також повний розбрат. Сваряться між собою, воюють один з одним групками та коаліціями. Досі не затверджено генеральний план забудови Морського. Через це виникають земельні конфлікти, які дехто намагається перетворити на міжнаціональні. Не визначено рекреаційні зони, території житлової забудови та господарської діяльності.

Дивує й такий парадокс: Морське — великий популярний курорт Південнобережжя. Цього літа на пляжах збиралося стільки, що не було видно прибережного піску. Окрім натовпів «дикунів», у нинішніх чотирьох оздоровницях на тисячу ліжок відпочило більше семи тисяч відпускників. Проте жодної копійки не надійшло у бюджет. Така «дірка від бублика» геть незрозуміла. Адже населення Морського влітку збільшилося за рахунок курортників у кільканадцять разів. Та всі гроші від рекреаційного збору пішли, як вода крізь пальці, у небуття. Чому так трапилося, з'ясовує прокуратура.

Схоже, останні негаразди й непереливки тепер змусили мешканців Морського замислитися. Нагадали справедливість давньої приказки: громада — великий чоловік. Нині одного сільські застерігають один одного від пасивності й помилки на виборах нового сільського голови, бо переконалися, що жити за принципом «моя хата скраю» успіху не забезпечує...

Навіть якщо ця хата біля самісінького моря...

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Майже антична, але німецька трагедія

«Крах»: два останні тижні з життя монстра

Підстаркуватий, сутулий чоловік на екрані ніжно цілує молоду жінку, котра за кілька годин має разом з ним піти з життя, зворушливо пестить по загривку вівчарку — мало не єдину істоту, яку він по-справжньому любить. Віддає накази маршалам і генералам уже неіснуючих армій та дивізій, розгромлених ворогом, що гнівно дихає в потилицю. Він втратив почуття реальності й не усвідомлює: це — катастрофа, крах його божевільної ідеї. Державу, яку будував, стирають з лиця землі, а нація, котрій обіцяв світове панування — гине. Чоловік запитує в особистої секретарки, як їй ведеться, обідає, його рука з виделкою зрадливо тремтить. Він дякує подавальниці, робить комплімент дружині вірного соратника — справжній джентльмен. На екрані — звичайна, нещасна, розгублена людина, котра невимовно страждає, робить дурниці — так, як кожен із нас, і мені її шкода...

Цієї миті ловлю себе на думці: «Ти збожеволіла: цей «нещасний» забрав життя 60 мільйонів людей, восьмеро з яких — твої родичі, залишив сиротами дітей, прирік на страждання півсвіту. Це ж — Гітлер!»

Звичайна людина?

Так, це Гітлер — рейхсканцлер, що правив Німеччиною упродовж майже 13 років. Уособлення зла, ненависті, горя. Згусток сліз моєї давно покійної мами, котра з його вини двічі стала молодою вдовою, залишившись з чотирма малюками, і мільйонів таких само жінок. Вона все життя проклинала Гітлера. І якщо він досі не в пеклі, то тільки тому, що Господь не сотворив ще кари, яка могла б бути адекватною скоєному ним.

...Сиджу в затишному залі німецького кінотеатру, спостерігаючи за глядачами, які, прихопивши пакетики з традиційним поп-корном і пляшечки з кока-колою, зручно розсідаються у кріслах. І хоч вони різні за віком, але все-таки переважають люди аж ніяк не молоді, серед них чимало геть уже старих. Вони прийшли на перегляд майже тригодинного фільму німецького режисера Олівера Гіршбігеля і продюсера Бернда Айхингера про два останні тижні з життя чи не найжахливішого в історії цивілізації диктатора Адольфа Гітлера.

Гіршбігель зняв історичну драму, дія якої розгортається наприкінці квітня 1945 року — у проміжку між останнім днем народження Гітлера 20 квітня і його самогубством 30 квітня. Уже в перші кілька днів її переглянули сотні тисяч німецьких глядачів. І злякалися. Й не лише вони, а навіть товсті тижневики, які регулярно друкують страшилки з історії націонал-соціалізму. Озираючись самі на себе, вони запитують: невже тінь фюрера й досі тяжіє над суспільством?

Є чого лякатися, бо Гітлер і досі залишається своєрідним наркотиком, магнітом, котрий притягує до своєї персони людей незалежно від віку. Щойно на прилавку з'являється книжка чи журнал з портретом фюрера на обкладинці, їх миттю розкуповують. А за правих екстремістів, котрі сповідують його ідеї, на земельних виборах голосує дедалі більше виборців. Що неможливо пояснити: будь-які спроби зрозуміти це виявляються безсилими перед масштабами злочинів нацизму...

І ось фільм. У ньому майже немає самої битви народів, а лише епізоди: підлітки, що геройськи захищають Берлін, кадри хроніки, де наші справжні солдати по-справжньому гинуть у вуличних боях, бомби, від яких на місці будинків і величних пам'ятників залишаються лише глибокі вирви. Від того, що відбувається на екрані, втрачається реальність і хочеться втягнути голову в плечі або заховатися кудись далі й глибше, щоб не бачити й не чути смерті, яка насувається на тебе реально й невідворотно.

Утім, за задумом авторів, глядач мав дізнатися не про те, про що впродовж останніх шести десятиліть писали всі — про воєнні перемоги й поразки. А про те, як фюрер ніжно любив свою подругу, як піклувався про секретарку, який уважний був до «маленького» бюргера. Тобто про Гітлера-людину. Зауважу, що без тла злочинів, концтаборів і Бабиного Яру, мільйонів убієнних і страчених фюрер та його оточення мають цілком пристойний вигляд.

...Радянська Армія стискує кільце навкруги центру міста. Фюрер категорично відмовляється капітулювати й залишити столицю, щоб «стояти на сцені, коли завіса впаде». Однак «стояти» не дуже виходить: його душить істерика, він вибухає нападами сліпого гніву й риданнями, але віддає накази захищати місто до останнього солдата. А солдатів уже майже не залишилося: на барикадах — переважно підлітки. Безглузде кровопролиття можна припинити, але є наказ фюрера — «Берлін залишиться німецьким», і радянські снаряди віялом накривають німецьких хлопчаків разом з їхніми фауст-патронами.

Учасники, котрі не стали героями

Розвалюється не лише Третій рейх, а й світ кожного з героїв, що чекають кінця в бункері Гітлера, де переважно відбувається дія. Тут зібралися найближчі соратники, технічний і обслуговуючий персонал. Головні персонажі — фюрер, його давня подруга Єва Браун, котра незадовго до самогубства стала законною дружиною, Гімлер, Гебельс з дружиною і шістьма дітьми, особистий архітектор Шпеєр, лікар Шенк, секретарка Траудль Юнге. І вони — справжні, живі, оскільки фільм про два останні тижні життя Гітлера та його оточення вперше (!) знято за спогадами тих, хто був з ним тоді. Майже всіх уже немає, але автори фільму ще встигли записати їхні «живі» спогади. Серед них — розповідь секретарки Гітлера Траудль Юнге. Її спогади про фюрера — за кадром.

Усвідомивши, який кінець на нього чекає, Гітлер приймає рішення про самогубство. Каже Єві Браун і Траудль Юнге, що це буде просто, оскільки Гімлер про все подбав, і показує ампули з ціанистим калієм, упаковані в елегантні золоті капсули. Пропонує секретарці залишити бункер. «Я залишаюся з вами, мій фюрере!» — каже Траудль. Патрон дає їй одну з капсул. «Данке», — робить кніксен дівчина.



На знімку: Єва Браун та Адольф Гітлер побралися за кілька годин до самогубства (кадр з фільму «Крах»).

Це цілком щиро зробили також чимало тих, хто сліпо вірив в ідею Гітлера, і не хотів жити без нього. Коли все закінчилося, група вищих офіцерів разом з лікарем рейхсканцелярії Шенком усе-таки вибралася з бункера і мала здаватися в полон радянським військовим, один з них сказав, що краще помре і розкусив ампулу. Шенк почав переконувати інших, що цей світ усе-таки кращий, ніж потойбічний, але його слова вже не мали жодного сенсу. Тоді він запитав, хто ще хоче піти вслід за фюрером? У відповідь пролунало кілька пострілів...

В те, що відбувалося у бункері, важко повірити навіть після всього прочитаного і побаченого в кадрах тогочасної хроніки: психоз і масове мародерство та самогубства, пиятика і вакханалія, розгубленість, страх перед неминучою катастрофою — майже антична драма. І це у німців, де, незважаючи на війну, все було враховане й передбачене? Хоч Радянська Армія уже давно перетнула кордон з Польщею, однак таке враження, що Гітлер і його оточення не були готові саме до такого кінця. Здавалося б, мав би спрацювати принаймні інстинкт самозбереження. Або бодай тривога за своїх рідних, про котрих вони мали б якось подбати.

Те, як ці люди поводилися в останні години свого життя, не вкладається в логіку здорового глузду. Магда Гебельс, котра в офіційній пропаганді уособлювала матір нації, привела в бункер, що обстрілювався радянською важкою артилерією уже під прямою наводкою, шестеро власних дітей — для «підтримання духу» тих, хто залишився з фюрером до кінця. Коли хтось пошепки сказав їй, що дітей краще б вивезти з Берліна, «мати нації» з тугою відповіла, що без націонал-соціалізму вона не бачить для них майбутнього. Після чого власноруч вклала кожному в рот ампулу з отрутою і стиснула їм щелепи. Шість разів.

Утім, зять Єви Браун — ад'ютант Гімлера Фегеляйн, чия дружина була вагітна, сказав, що не бажає брати участі в масовому самовбивстві й пішов додому. Гітлер наказав його стратити. Єва впала на коліна, благаючи пощадити сестриного чоловіка. «Немає чого жаліти зрадників», — відрізав Гітлер. Фегеляйна витягли з квартири й розстріляли.

Інші — офіцери всіх рангів із Залізними хрестами, врученими фюрером за відвагу, до свинства напивалися. На що головний ідеолог нацистського рейху Гебельс скептично зауважив: «Шануйтеся, панове, бо за сто років хтось зніме фільм про наші останні дні. Тож тримайтеся, аби глядачі не свистіли!» Кіно зняли за 60 років, але панове-учасники не стали, як сподівалися, його героями...

Живий Гітлер

Фільму, який показав би природного, а не карикатурного Гітлера, в Німеччині досі не було. За винятком хіба стрічки Вільгельма Пабста «Остання дія» за сценарієм Еріха Марії Ремарка, знятої 1955 року. В образі Гітлера режисер шукав смислові картини диктатора та диктатури, яка знайшла передбачуваний кінець у бункері. В результаті з ним розсварився автор сценарію, який хотів показати історію Гітлера як гучний фарс маленького бюргера, а фільм за кілька днів узагалі зняли з прокату: тодішня німецька публіка не хотіла озиратися у зовсім недалеке ганебне минуле, в якому зіграла не останню роль. Рана була ще свіжа. Стрічка з'явилася політично зарано.

Натомість за кордоном фільм, а його придбали 52 країни світу, мав величезний успіх. Приміром, у США «Останню дію» визнали кращим повоєнним фільмом. Але Пабсту це не допомогло: практично всі його наступні роботи були приречені на провал. Досі на роль «справжнього» Гітлера було накладено негласне табу. Документальні, навіть найжахливіші кадри — будь ласка. Але страх — подивитися в очі злу сковував суспільство впродовж тривалого часу. Втім, і Пабст не насмілився наблизитися до особистості Гітлера: знімаючи кадри, де фюрер каже, що війна програна, він ніби віддаляє від нього камеру.

Гіршбігель навпаки — показує Гітлера крупним планом, намагаючись спонукати глядача думати: як з хлопчика, котрий міг би стати, приміром, художником або продавцем картин, виріс масовий убивця? Навіть приречений, він віддає свої смертельні накази й ніхто не сміє йому перечити. На тлі картини звучать спогади Траудль Юнге, котра записувала накази Гітлера, зокрема й політичний заповіт. «Я думала, — каже вона, — що він покається за те, що скоїв. А він диктував свої сподівання на те, що боротьба триватиме, що ідеї націонал-соціалізму — невмирущі».

Очевидці кажуть, що фільм Гіршбігеля цілком точно передає атмосферу, що була в бункері, а актор Бруно Ганц — найкращий Гітлер з усіх, котрі грали його роль. А ще, що, можливо, тільки рідна мати могла б сказати, що це — не її Адольф. Як на мене, то Бруно Ганц — куди привабливіший від того Гітлера, котрого я бачила в документальних фільмах чи тогочасній хроніці.

Німецькі критики твердять, що фільм Гіршбігеля випробовує німецьку культуру пам'яті, а самих німців нарешті змусить прозріти. Бо ті, котрі колись підносили руку в привітанні «Хайль!», досі твердили, що ні про що не здогадувалися, а за скоєне має відповідати Гітлер з його оточенням. Люди старшого покоління тут і досі здригаються, коли чують слово «Сталінград». Але для них у цьому зв'язку кат і вбивця — Сталін.

На німецькому телебаченні є канал, де демонструються документальні стрічки про різні періоди німецької історії, зокрема часів Другої світової війни. Вони безжалісні й безкомпромісні передовсім щодо самої Німеччини. Але часто там можна побачити дію, так би мовити, без коментарів: знищені союзниками Дрезден, Гамбург та інші міста, пам'ятки архітектури, старовинні замки, радянський солдат вириває велосипед у жінки, фрау похилого віку розповідають про те, як їх гвалтували «червоні», як хапали на вулицях і, запхнувши до «телятників», відправляли на примусові роботи до СРСР — варварство та й годі. І це правда. А мені спадає на думку, що от коли б додати ще й коментар про причини, то, може, й справді нікому не захотілося б більше чужої землі...

Автори фільму теж обійшлися без коментарів. Але цього разу вони не потрібні. Вони нарешті порушили мовчазне й страшне табу щодо персони Гітлера, яке тільки могло бути для німця. Одні кажуть, що фільм — це посібник для майбутніх нацистів, які є тепер і ще будуть народжуватися. Другі — що він звільнив німців від облуди зачарування Гітлером. Треті — що нарешті можна зітхнути й позбавитися почуття колективної вини — живих учасників нацистського паскудства залишається дедалі менше. І забути про все.

Забути? Свого часу секретарка Гітлера Траудль Юнге написала книжку спогадів про пережите. Саме її взяв за основу розповіді режисер Олівер Гіршбігель, записавши реальний голос. Фільм закінчується документальною зйомкою: геть похилого віку фрау Юнге сидить на дивані у власній квартирі й розповідає, що вона завжди виправдовувала себе тим, що по молодості не усвідомлювала й не розуміла, що відбувається. Принаймні масштабів подій. А потім — за багато років після війни побачила меморіальну дошку на будинку, де мешкала 22-річна Софі Шолль, страчена есесівцями за антифашистську діяльність. «Тоді, — каже Траудль Юнге, — я збагнула, що колись розпочала працювати секретаркою Гітлера, мені було стільки само років, як Софі. І я збагнула, що могла знати все. Це було давно, але зараз мені дуже важко себе простити...»

...Фільм закінчився. Коли увімкнули світло, я мимоволі сказала: «Господи, як страшно!» Сусіда — респектабельний старий, неприязно зиркнувши, буркнув: «Насправді було страшніше...»

Кінозал спорожнів. Біля крісел залишилися пакетики з попкорном. Їх так ніхто й не відкрив...

Валентина ПИСАНСЬКА.

Маленька пташка з великою вигодою



Фото автора.

ДОСВІД

Розорювання землі, застосування отрутохімікатів зменшили кількість перепелів на полях і в лісах. Зате віднедавна цих птахів почали вирощувати на селянських подвір'ях та в сільгосппідприємствах. На Черкащині налагоджено промислове виробництво перепелиних яєць у ВАТ «Чорнобайптиця».

— Наше підприємство спеціалізувалося на виробництві курячих яєць, — розповідає голова правління акціонерного товариства Олександр Бєлов. — А кілька років тому завели перепелів. І не прогадали. Курка починає нестися через п'ять місяців, а перепілка — через сорок днів. Їсть менше, а росте швидше. П'ять самок домашніх перепелів дають за масою стільки само яєць, що й одна курка. До того ж за цілющими властивостями вони набагато перевершують курячі.

— Для чого купувати пригорщі мультивітамінів! — з ентузіазмом каже Олександр Іванович. — За рік перепілка дає 250—300 яєць. Це ціла комора мінералів і незамінних амінокислот.

У США, Канаді, Франції перепелиний продукт —обов'язковий компонент дитячого харчування. Дитина, яка регулярно споживає щодня по два яйця цієї пташки, має міцнішу імунну і нервову системи, гострий зір, краще розвивається, не хворіє на алергію.

Утім, і український споживач потроху звикає до екзотичної продукції. ВАТ «Чорнобайптиця» щороку виробляє понад 500 тисяч перепелиних яєць, і їх охоче беруть на продаж найбільші супермаркети Черкас та Києва. Дедалі частіше до Чорнобая приїжджають селяни з навколишніх сіл і районів, щоб придбати перепелів для розведення в домашньому господарстві.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

На знімку: генеральний директор виробничого об'єднання птахівничої промисловості «Черкасиптахопром», голова правління ВАТ «Чорнобайптиця» Олександр Бєлов.

ТРАГЕДІЇ

Звірі такого не роблять

23-річна мешканка Вовчанська утопила в річці свого новонародженого сина. До місцевого райвідділу жінка прийшла сама і написала заяву про те, що хлопчика в неї нібито викрали. Правоохоронці в ході розслідування з'ясували, що ніякого викрадення не було. Мало того, злочин було ретельно сплановано, попередньо обрано й місце його скоєння. Труп дитини вже знайдено, порушено кримінальну справу.

Микола КОСИЙ.

Харківська область.

Смерть під завалами

Двох чоловіків присипала кам'яна лава, коли вони працювали в недіючому кар'єрі біля села Репужинці Городенківського району. Люди спустилися в кар'єр, щоб видобути каміння і заробити трохи грошей на прожиття, бо офіційно ніде не працювали. Коли приїхали рятувальники, вони були уже мертві. Того ж нещасливого дня, за повідомленням прес-центру ГУ МНС в Івано-Франківській області, в селі Соколівка Косівського району під час рубання лісу дерево привалило місцевого жителя. Чоловік, так і не опритомнівши, помер у лікарні.

Дарина НАЗАРЧУК.

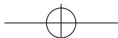
Івано-Франківська область.

Загинув голова районної ради

У дорожньо-транспортній пригоді загинув 55-річний голова Любашівської районної ради Одеської області Анатолій Ігнатовський. Трагедія сталася, за повідомленням головного управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, на 327-му кілометрі автошляху Київ — Одеса, біля села Троїцьке: автомобіль «Нива», в якому перебував голова райради, раптово зіткнувся з перешкодою на дорозі. Голова Любашівської райдержадміністрації Микола Бурлаков, який був разом з А. Ігнатовським, одержав ушкодження середньої тяжкості і його госпіталізували. За фактом ДТП і загибелі людини розпочато слідство.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеська область.



ОБ'ЄКТИВ



29 жовтня. Чернігівська область. Урочистості з нагоди завершення будівництва об'єктів третьої нитки газопроводу — відводу до Чернігова.



30 жовтня. Міністр закордонних справ України Костянтин Грищенко та Надзвичайний і Повноважний Посол РФ у нашій державі Віктор Черномирдін підписали Протокол про внесення змін до Угоди між урядами двох країн про безвізові поїздки українських і російських громадян від 16 січня 1997 року, який істотно спрощує умови перебування громадян нашої держави на території Росії.



31 жовтня. Відбувся перший тур виборів Президента України.



2 листопада. Одеса. Ветеран Великої Вітчизняної війни генерал-майор Леонід Маєв спілкується з новобранцями осіннього призову до Збройних Сил України.



1 листопада. На центральній площі Львова відбувся мітинг на підтримку чесних виборів під гаслом «Захистимо свій вибір!».

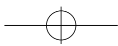


3 листопада. Зустріч Голови Верховної Ради України Володимира Литвина з Надзвичайним і Повноважним Послом Великої Британії в Україні Робертом Брінклі.



4 листопада. З нагоди Дня залізничника Міністр транспорту та зв'язку України Георгій Кірпа вручив орден II ступеня «За заслуги» машиністу локомотивного депо «Фастів» Південно-Західної залізниці Олексію Ніколаєнку.

Сім днів із життя країни очима фотокореспондентів Олександра КЛИМЕНКА, Сергія КОВАЛЬЧУКА, Укрінформу та УНІАН



СУСПІЛЬСТВО

«В шатрах изодранных ночуют...» — так сказав би поет про умови, в яких зимують мешканці Костянтинівки

У гуртожитку № 2 Костянтинівського металургійного заводу пахне свіжою фарбою. Стінові панелі у фойє стали світло-рожевими. Секрет простий: у гуртожитку розташувалася виборча дільниця, і на косметичний ремонт приміщення для голосування виділено кілька банок фарби.

А ось життя мешканців цього будинку навряд чи вдасться змалювати у світлих тонах. Уже п'ятий рік, як гуртожиток зимує без центрального опалення. На сходових майданчиках навіть зрізано батареї, а на трубах-обрубках стоять заглушки. У кімнатах вологі і холодно, люди гріються електрообігрівачами. Над головою — залита багато разів стеля, у коридорах сирість, брудні стіни, повідколупані штукатурка й фарба.

— Я з двома дітьми живу на п'ятому поверсі, — розповідає Олена Колесникова. — Дах тече, туалет залило, тепер сусідів заливаємо. На кухні ремонт зробила, але нині там плями, повідставали шпалери. Коли йде дощ або сніг — усе до нас тече. У сусідки ще гірше: щойно вона зробила ремонт, як із даху потекло, залило меблі, одяг, постіль. Усе зіпсовано.

За великі борги перед тепломережею гуртожиток відключили від опалення: завод-банкрут — власник житла — не міг розраховуватися з комунальниками. До того ж у кожного з працюючих накопичилися тисячі гривень заборгованої зарплати. «Раніше із заробітку за гуртожиток вираховували, а потім заробітки стали менші, ніж оплата за житло, — згадує Олена Колесникова. — Тоді людям роздали розрахункові книжки, мовляв, вирішуйте свої проблеми самі».

Після відновлення роботи заводу два роки тому його працівники почали отримувати гроші. Але жити в гуртожитку може собі дозволити не кожен, незважаючи на те, що будівля порівняно нова — 1991 року, сучасний проект, пристосований для сімейних. Із 56 квартир у гуртожитку заселено 22.

— Борги за мешканцями величезні, — розповідає завідувачка гуртожитків № 1 і № 2 Костянтинівського металургійного заводу Людмила Москалець. — Є по шість, дев'ять і навіть по 10 тисяч гривень. Дуже дорого коштує електроенергія. У квартирах електричні плити, плюс опалення від електрообігрівачів. Хто не встановив індивідуальну лічильники, має сплачувати майже по 100 гривень з особи за місяць. Тобто для сім'ї з дітьми це 300—400 гривень. У тих, хто має лічильники, набігає 120—150 кіловатів щомісяця. За воду мешканці сплачують 8,14 гривні з особи, квартплата — 26 копійок за квадратний метр, радіо — 50 копійок.

Через таку «колгоспну» систему нарахування витрат жити в гуртожитку дуже дорого. Лідія Міхіна, колишня вчителька, приходить сюди до дочки та онуків. Жінка каже, що коли навесні цього року у гуртожитку відключили електроенергію, вона приносила дітям баночки з їжею.

До речі, минулі президентські вибори мешканці гуртожитку згадують ось із якої нагоди: тоді після тривалої перерви у гуртожитку з'явилася гаряча вода. Зникла вона разом з теплом одразу після виборів.

Не до розкошів і мешканцям будинку № 29 по вулиці Калмикова у цьому місті. «Скільки пам'ятаю, тут не було жодного ремонту, — розповідає Ольга Маркова із квартири № 4. — Щойно піде дощ — як із стелі тече. Скільки комісій тут було, але ніхто нічого не зробив. Цього року мешканці зібрали гроші, поставили нову трубу для збору стічної води. А до цього в під'їзді пройти було неможливо. Комунальники кажуть, що ми не платимо за житло. Вони хочуть, щоб ми ще й платили? Все самі робимо — і фарбуємо, і ремонтуємо...».

І названий будинок, і гуртожиток металургійного заводу — порівняно нові будівлі, їм по 13—15 років. Як за цей час можна було довести житло до такого аварійного стану, залишається загадкою.

Ліна КУЩ.

Донецька область.



На знімку: Анатолій Жалій, мешканець будинку по вулиці Калмикова, намагається відремонтувати житло, яке кілька років підряд заливала вода.

Фото Анатолія СЄРИХ.

Літо починається восени

ПРОФСПІЛКА

По тому, як вирішується питання літнього оздоровлення працівників і їхніх дітей, можна оцінювати рівень роботи у профспілкових організаціях загалом.

У Київському міському комітеті профспілки працівників державних установ питання оздоровлення спілчан ніколи не сходить з порядку денного.

За доброю традицією з року в рік міський комітет наприкінці й на початку року укладає угоди на оздоровлення. Це дає змогу придбати путівки за значно нижчими цінами, ніж у розпал сезону. Та й відпочивальників у пансіонати «Кримське Примор'я» та «Дніпро», дитячі оздоровчі табори «Салют» (Євпаторія), «Коктебель»(Феодосія), «Лісний» (Ворзель) та «Променистий» (Буча) ідуть, як до добрих старих знайомих.

Минулого літа міський комітет профспілки разом з Асоціацією «Україна-2000» безплатно оздоровлював українських дітей з багатодітних сімей та потерпілих від Чорнобильської катастрофи в іспанській провінції Валенсія. Турботи за переліт, харчування, проживання, надання медичних послуг та зв'язку, а також забезпечення дітей предметами першої необхідності цілком узяла на себе названа асоціація. А благодійна іспанська організація «Карітас» на свої кошти придбала дитячі товари першої необхідності, які передано до дитячого притулку для неповнолітніх при Головному управлінні МВС України в місті Києві.

Питання оздоровлення членів профспілки та їхніх дітей систематично розглядається на зборах профактиву, засіданнях президії міськкому, профспілкових комітетів і постійних комісій з охорони здоров'я та соціального страхування, на нарадах за участю господарників і працівників дитячих оздоровниць. І саме цієї осінньої пори підсумовуються результати найголовнішого питання роботи профспілкових діячів.

А нещодавно на базі академії праці та соціальних відносин Федерації професійних спілок України проведено навчання голів профспілкових комітетів. Дуже доречними були уроки про мотивацію профспілкового членства, про новий порядок оподаткування доходів фізичних осіб, економічні проблеми розвитку соціальної сфери в контексті розбудови держави, про роль лідера в організації, актуальні питання психології спілкування. Уроки провели викладачі академії та спеціалісти Федерації профспілок України: Олександр Донцов, Людмила Остапенко, Віра Куценко, Лідія Романова, Володимир Максимчук та інші.

...Вирує життя у міському комітеті профспілки працівників державних установ міста Києва. І велика заслуга в цьому керівника Віталія Почтового та його заступника Миколи Машталера.

Марія ДАВИДЕНКО.

ЗАХОПЛЕННЯ

...Раптом скіфські богині повиходять з імли

— Повезу вас до справжньої степової богині, — запевняє голова Нижньосірогозької райради Олександр Попов.

І ось ми паркуємося біля гірки «художньо» розкиданого каміння в оточенні зеленого чагарника. Екзотичний самшит у Нижніх Торгаях?!

Хвіртку відчиняє господиня:

— Оце викладу альпійську гірку, а мама вийде й посклада рівненько: ну чого камінню розкиданому лежати? — заводячи нас до подвір'я, розповідає Раїса Дороховська.



Скрізь у дворі, під дахом будівель, на перекладинах альтанки, на спеціальних риштованнях розвішано стебла та букети різноманітних рослин. Якесь засушене плетиво господар розкладає на довгому столі. А на фасаді веранди — ну справжній тобі Ерміта ж! Раїса Дмитрівна приготувала нам виставку своїх робіт. Художник-флорист, член Спілки дизайнерів Росії, більш як двадцять років працює вона в «галузі». Майстерності аранжування рослин та ікебани навчалася в Ризі та Москві. У Нижні Торгаї, до батьківського обійстя, привели сімейні обставини. Тут подружжя освоїло азбуку селянського життя: розвели птицю, худобину, обробляють сад. Та головне заняття — флористика. Для «виробництва» сировини використовують город — замість картоплі та помідорів на ньому вирощують різноманітні трави, квіти, кущі, інше зілля.



Мистецтво флористики набуває нині поширення, тож свої роботи Раїса Дмитрівна віддає до художніх салонів не лише обласного центру, а й столиці. Але найбільший попит її творчість знаходить у практичному оформленні — руками Дороховської створено інтер'єри в готелях, ресторанах. Приміром, вишуканий стиль залів і номерів херсонського готелю «Нінель» — результат творчого пошуку нижньосірогозької майстрині.

Алла АНТИПОВА.

Херсонська область.

ОДЕСА І РЕВОЛЮЦІЯ

СВІТСЬКІ БЕСІДИ ОДЕСЬКИХ ДЖЕНТЛЬМЕНІВ

— Дивний факт, джентльмени! Ленін ніколи не був у нашому місті, а на перший з'їзд Рад, де він, до речі, став головою, його висунули саме жителі Одеси!

— А, як на мене, нічого дивного, сер. Просто одесити, щоб бути вже точно упевненими, що він в Одесі вже ніколи не з'явиться, про всяк випадок знайшли йому пристойну роботу в Москві...

***

— А от як ви гадаєте, джентльмени, що було б, якби в сімнадцятому році «Аврора» підійшла до берегів Одеси?

— Я гадаю, сер, одесити виявилися б пильнішими і не клюнули б на холостий постріл...

***

— Як ви думаєте, джентльмени, чи можна все-таки відродити в нашій країні дворянство?

— А чому б і ні, сер? Відомо, наприклад, що навіть засновник нашої в недалекому минулому соціалістичної держави теж був із дворян.

— А от цікаво, чи доводилося йому в його революційній діяльності бувати на балах, танцювати мазурку чи хоча б писати дамам вірші в альбом?

— Безперечно, сер. Але тільки з метою конспірації...

***

— Цікавий факт, джентльмени! До революції професія настроювача роялів була у нас в Одесі однією з найпрестижніших.

— Що ви хочете, сер! До революції в одеситів було ще, як то кажуть, що ховати в рояль...

***

— Ви знаєте, джентльмени, я вперше граю в рулетку: дуже боюся програти і залишитися, вибачте, без штанів...

— Сміливіше, сер! Я вам раджу — ставте на червоне!

— Нізащо, сер! У нас, як ви пам'ятаєте, вже один раз поставили на червоне і залишилися, вибачте, не лише без штанів, а й без усього іншого!..

***

— Відомо, джентльмени, що виступи Утьосова збирали юрби народу ще в роки революції...

— Так, сер. Пам'ятаєте, наприклад, це знаменне стовпотворіння біля Фінляндського вокзалу?

— Даруйте, сер! Ви що, забули, хто там виступав?

— Ні, я пам'ятаю. Але це була урочиста частина. А в концерті, сказали, співатиме Утьосов! От і збігся народ...

***

— Чи не здається вам дивним, джентльмени: у нас в Одесі стільки усіляких пам'ятників, ледве не в кожному сквері, і серед них немає жодного кінного?

— То це, мабуть, тому, сер, що, за свідченням очевидців, Леніна зовсім неможливо було вмовити сісти на коня...

***

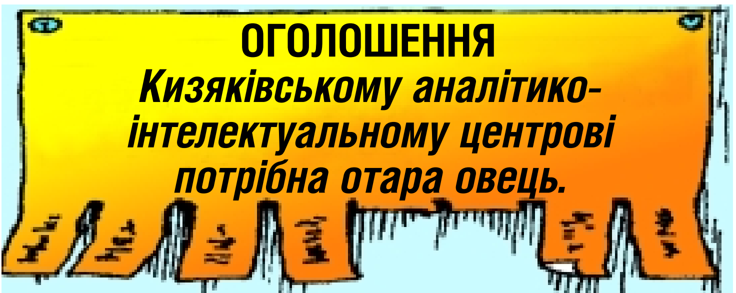
— Я десь читав, джентльмени, що деякі так звані нові вкладають великі гроші у виборчі кампанії комуністів. Невже вони не розуміють, чим це їм загрожує?

— А мені здається, сер, якби комуністи й прийшли до влади, то компроміс із новими вони б дуже легко знайшли.

— Який саме?

— Ну як! Просто тоді на пам'ятниках Ленін стояв би не на броньовику, а на «Мерседесі», а в руці в нього була б не кепка, а мобільний телефон!..

Публікацію підготував Георгій ВОРОТНЮК.



ЦЬОГО ДНЯ

- **1911 р.** Помер видавець Григорій Шерстюк. Заснував перші педагогічні видавництво «Український учитель» і журнал «Світло».
- **1930 р.** У Харкові відкрилася Міжнародна конференція пролетарських і революційних письменників.
- **1934 р.** Народився письменник Володимир Маняк. Одним з перших у незалежній Україні дослідив голод 33-го року.
- **1943 р.** Столицю України визволено від німецької окупації.
- **1960 р.** У Києві відкрився метрополітен.

АСТРОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ
з 8 по 14 листопада 2004 року

На цьому тижні зможете розв'язати багато проблем, які у вас накопичилися, і легко впораєтеся з цим. Але якщо ви комусь хотіли зробити щось погане, то постраждаєте самі.

ОВЕН. Зможете обговорити зі своїми партнерами або зі своєю другою половиною деякі ваші проекти чи перспективи, пов'язані із закордоном або з науковою діяльністю. Зумієте з'ясувати можливість інтелектуальних контактів, наприклад: навчання, стажування, читання лекцій, наукові доповіді, участь у спільних розробках.

ТЕЛЕЦЬ. Ваш творчий підхід до виконання звичайних домашніх чи службових обов'язків принесе вам задоволення і не лише моральне, а й матеріальне. Можливо, вам доведеться сумістити декілька посад і розширити фронт робіт. Водночас на вас чекає успіх та поліпшення стосунків зі співробітниками. Якщо чекаєте зручного моменту, щоб узяти гроші в кредит або оформити позику, то цей період буде сприятливий для вирішення таких питань.

БЛИЗНЮКИ. Багато хто знову шукатиме мотив для зустрічей з вами. Сконцентруйтеся на вирішенні питань, пов'язаних зі спільним бізнесом або поліпшенням подружніх стосунків. Скористайтеся цим періодом, щоб відновити і зміцнити корисні партнерські стосунки — їх можна зробити ще вигіднішими, такими, що дають практичний результат.

РАК. Ви можете істотно розширити свої інтереси на роботі. Зробити необхідні кроки для встановлення дружніх стосунків на роботі з колегами і підлеглими. Колеги високо оцінять ваші професійні здібності. Не приховуйте своїх достоїнств. Це може сприяти просуванню до мети. У цей період зможете розв'язати багато поточних проблем, пов'язаних із домом, сім'єю.

ЛЕВ. У цей період більше часу можете приділити своїм дітям або коханим. Поспілкуватися з ними, дізнатися, чим вони цікавляться, що їх хвилює. Корисними й вигідними будуть розважальні поїздки. Використайте цей період для активного навчання, тому що вам буде як ніколи цікаво і до того ж легко зосередитися.

ДІВА. Можливо, у цей період для вас вдало вирішиться важливе фінансове питання. Також це сприятливий час для розв'язання багатьох домашніх «паперових» проблем. Можете активізувати пошук перспектив, що дають у майбутньому можливість поліпшити своє матеріальне становище. Якщо чекаєте зручного моменту, щоб поговорити з начальством про підвищення вам зарплати, то цей період вдалий для цього.

ТЕРЕЗИ. Корисними у цей період можуть бути заплановані різноманітні зустрічі, поїздки, знайомства або початок циклу навчання. Підписані у цей час документи чи угоди в перспективі розширять ваші можливості. Ініціативи ваші матимуть підтримку.

СКОРПІОН. Вам у цей період краще не афішувати свою діяльність, корисно на деякий час усамітнитися, здійснити внутрішню роботу. Крім того, можете отримати прибуток від прихованої діяльності. Можливо, ви зробили комусь конфіденційну послугу, за що отримаєте обіцяну винагороду. Це додасть вам оптимізму та впевненості у собі.

СТРІЛЕЦЬ. Використайте цей період для обмірковування своїх поточних планів з друзями і однодумцями. Можете цілковито розраховувати на обіцяну допомогу від друзів чи покровителів. Спілкуйтеся з новими людьми, це розширить ваші дружні зв'язки, дасть змогу знайти симпатії та підтримку. Якщо ви подали заяву на вступ до будь-якої громадської або політичної організації, то цього тижня вас можуть туди офіційно прийняти.

КОЗЕРІГ. Цей час сприятливий використати для прихованої інтелектуальної діяльності, письменницької праці на самоті або для проведення наукових досліджень. Можете знайти таємних покровителів, отримати від них приховану підтримку. Вам у цей час краще не афішувати свою діяльність, на деякий час усамітнитися, здійснити внутрішню роботу.

ВОДОЛІЙ. Цей період сприятливий для зміцнення і розширення різноманітних зв'язків із закордоном: з громадянами з інших країн чи міст, організаціями та підприємствами, завдяки чому ви можете значно зміцнити свою репутацію і поліпшити ставлення до себе. Можете почати здійснювати свої далекоглядні задуми завдяки підтримці друзів і однодумців.

РИБИ. Обговоріть з начальством чи батьками свої фінансові проблеми, вони підкажуть вам вдале рішення. Цей період може бути успішний, якщо займетеся справами, пов'язаними з чужими або спільними грошима, спадщиною, кредитом або позикою, оформленням спадщини. Можете поставити перед собою нові перспективні завдання, пов'язані зі змінами на роботі або на посаді.

7 МІШКІВ ГРЕЧАНОЇ ВОВНИ

Світ перевернувся?

Нині в БРК модно сидіти. Міцно стояти на ногах, мати свою голову на плечах, а тим паче думати нею категорично заборонено. Тому в БРК поки що все догори ногами.



Фото Івана ІЛЛЯША.

По полум'ю — вогонь!

Влада БРК заборонила своїм громадянам розпалювати вдома вогнища. А до осель тих, хто насмілювався чиркнути сірником, спочатку підкидали бамбукові гранати з колючками, а потім привселюдно оголошували терористами. Нині в терористах ходить пів-БРК. Бо, виявляється, на жовтогарячий колір тут накладено табу, раз і назавжди...

Реальний позитив

Життєвий рівень у Березі Рябкової Кістки постійно зростає. От і на черговому з'їзді партії «Об'єднані мільйонери» було прийнято рішення про те, що на часі перейменування партії в «Об'єднані мільярдери».

Новини соцзахисту

У Березі Рябкової Кістки підвищили мінімальний прожитковий мінімум. Тепер він становить одну мільйонну від прожиткового мінімуму олігарха.

Ти приготувався до зими?

Відмінно приготувалась до роботи в зимових умовах заступниця голови Кизяківської облдержадміністрації Ванесса Товстобрюхова. Вона вже витребувала собі у вигляді презентів дві норкові шуби, одну лисячу та одну соболину.

Олександр ПЕРЛЮК.

Теза й антитеза

☞ **«Молодші брати, бійтеся старших!» Авель.**

Володимир ГОЛОБОРОДЬКО.

ДОШКА ПОШАНИ «КУРЕНЯ»

Живі і мертві



Мал. Василя ФЛЬОРКА.

Володимир Полохало, політолог:

— Якщо раніше ми говорили про мертві душі, а такі теж є, то сьогодні живі душі стали мертвими. Виникає питання: чому так готувалися списки виборців?

Від чергового:

— *ТОМУ ЩО у списках живих треба було наводити мертвий порядок, а у списках мертвих воскресити чисто конкретних живих...*

Дитмайданчик

Степан Гавриш, народний депутат України:



Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО.

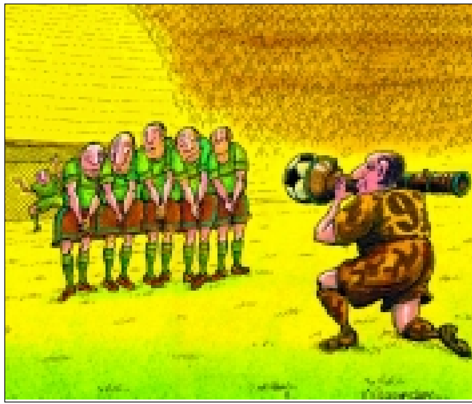
— Я хочу побудувати там (у заповідній зоні, в Пущі-Водиці. — **Черг**.) будинок, я хочу там огородитися, пробачте мені, зі своїми дітьми, маленькою конячкою, мати парнІчок і іноді забувати, що живу у баночці з кислотою...

Від чергового:

— *Ось так завжди: як баночки — так це нам, а як — маленька конячка, парнІчок — так вам!*

Установка на гру

З інтерв'ю
Відомий політик:



Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

— Учора моя команда зіграла на чужому полі, — ви мене розумієте?

Журналіст «Корреспондента»:

— То тепер у другому турі, виходить, ви гратимете на своєму?

Політик:

— Отож-бо, — з полегшенням розсміявся.

Від чергового:

— *Слід розуміти, на своєму полі ви гратимете не тільки без м'яча, а й без судді?.. І ще уточніть, будь ласка: БТРи й водомети гратимуть у захисті чи в нападі?..*

Мама і програма

Володимир Малинкович, політолог:

— Під час парламентських виборів <...> протистояння в соціальних питаннях, у багатьох інших аспектах різних партійних програм усе-таки куди істотніше, ніж протистояння двох тат — тата сходу і тата заходу...

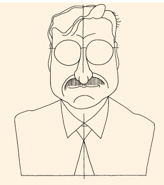


Мал. Михайла ШЛАФЕРА.

Від чергового:

— *Ми розуміємо, обидва тати хочуть маму! А по-вашому, мама хоче партійну програму? Як кажуть у таких випадках одесити, «мамаша, не отвлєкайтесь».*

Чергував по «Куреню» Віталій СУДДЯ.



НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР

Якщо листопад дерев не обтрусить, то зима довгою бути мусить

8 листопада — Дмитра, Змитра. З цього дня свійських тварин уже не виганяли на пасовиська. До Дмитра ще дозволялося засилати сватів, а після цього наступали заговини, тому весілля закінчувалися. Якщо на Дмитра день без снігу, то ще не буде зими. Замерзла земля і дме холодний вітер — снігу не буде до Нового року.

10 листопада — Параскеви П'ятниці, Параски. В цей день святкують лише жінки — не прядуть, не шиють, не розчісують волосся. Якщо день сонячний, то чекай теплої зими; хмарно — в середині грудня будуть сильні морози.

Прикмети листопада

- Кури і птахи часто і тривалий час ощипують себе — чекай сніжну й вітряну погоду.
- Якщо зірки на небі яскраві — на гарну погоду, тьмяні — на дощ або сніг.
- Якщо горобці пожвавішали і зацвірінькали під час тривалої негоди, то можна чекати на хорошу погоду.
- Якщо навколо місяця утворюється червоне коло — треба чекати мокрого снігу з вітром.
- Якщо перший сніг упав на мокру землю — залишиться, на суху — скоро зійде.

Голос України

Редактор номера Віталій СУДДЯ.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- (р) Платні матеріали.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для фізичних осіб — 40224, для підприємств і організацій — 60955.

Передплатна ціна: для фізичних осіб — 3,30 грн., для підприємств і організацій — 6,00 грн. на місяць. Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 159037.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»

Зам. 3011208. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Передплата на газету «Голос України» (on-line) за адресою: www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»